

fælles Hjælp — og det vilde have været fremmet, hvis de havde været Medlemmer af Kommissionen i Stedet for kun at have været afhørte — kunde finde de Omraader, hvor Staten som Arbejdsgiver kunde komme til at vise Vej for de private Virksomheder.

Jeg siger: Ak, det er kun et Tankeeksperiment! Thi hvad enten det er en Embedsmandsbacille, eller det er den efter min Mening ganske ubegrundede Overklassefølelse, der meget jævnlig giver sig Udtryk i dette, som vi høre fra mange Sider: Ak, Herregud, vi tænke ogsaa med Vemod paa 8 Timers Arbejdsdagen, — en af de dybeste Misforstaaelser, man overhovedet kan gøre sig skyldig i, naar man sammenligner sit Arbejde med dette bundne Arbejde, der her er Tale om — hvad enten det er den ene eller begge disse to Betragtninger, som gøre det, ere vi langt fra det Øjeblik, hvor man kan vente sig, at den embedsmandlige Behandling af slikt stiller sig paa den anden forhandlende Parts Udgangspunkt og derfra søger at finde Udvej til at møde hinanden.

Nu er jeg altsaa tilbage igen ved min Begyndelse: Hvad skal der sættes som Maal for Staten som Arbejdsgiver i dette Forhold? „8 Timers Arbejdsdagen, der er indført paa Orlogsværftet“, svarer Arbejdermasserne, „Kommissionen var nedsat for at søge Overensstemmelse i alle Henseender mellem Hærens Værksteder og Orlogsværftets Værksteder, altsaa 8 Timer ogsaa ved Hærens Virksomheder“. Denne 8 Timers Arbejdsdag, som er fastsat derude — det er for Resten 8 Timer og nogle Minutter —, er det ganske øjensynlig et fast, til Hjertet gaaende Ønske at beholde. Der er noget rørende i de utallige Gange, Arbejdernes Repræsentanter derude gentage dette: Vi ere jo i Pagt med hele den civiliserede Verden, hvorfor ville I have, at vi skulle gaa Krebsegang? Der er noget rørende i det for mig. Lad os saa da tage det som Udgangspunkt, hvis vi overhovedet ønske Ligelighed — hvad jeg ikke tør bedømme —, og lad os søge at nærme Hærens Værksteders Arbejdstid til Orlogsværftets og ikke omvendt — Spørgsmaalet om Lønninger er et helt andet Spørgsmaal, som jeg ikke vil ind paa i Dag —, og lad os ved at sætte os paa dette, man kan sige internationale, Arbejderudgangspunkt se, hvor Staten som Arbejdsgiver kan træffe sammen med sine Arbejdes Ønsker. Lige det omvendte gør selvfølgelig Kommissionen. Alt er

prellet fuldstændig af paa den; den rumler videre i sin Betænkning med dette, at det var ønskeligt, om vi kunde faa Orlogsværftet over til 9 Timers Arbejdsdag, for det har Hæren i det mindste, og vi ere saamænd villige til at give Lønninger i Forhold dertil o. s. v. Alt i Overensstemmelse med deres misvisende Statistik. Det er prellet fuldstændig af paa dem. Men i dette, tør man gaa ud fra, demokratisk tænkende Ting, her i det folkevalgte Ting, her, hvor vi tale til Ministre, som ere udgaaede fra det folkevalgte Tings Opfattelse, her maa det dog være tilladeligt at sige: Skub denne Kommissions embedsmandlige Syn og ganske uforstaaende Syn paa Arbejdernes Stilling til dette Spørgsmaal til Side. Det er ikke sikkert, at vi kunne komme til 8 Timers Arbejdsdag, jeg betragter den ogsaa som mindre sandsynlig. Men gaa nu ikke ud fra, naar vi skulle have en Lovgivning om dette Spørgsmaal — vi ere jo alle enige om, at Lønningsforholdene paa de to Steder maa forbedres —, at det vilde være ønskeligt, om vi kunde komme over til den længere Arbejdstid, og at vi kun maa opgve det, fordi der er denne ubegribelige Stædighed hos den anden Part; nej, man maatte kunne forlange fra vore parlamentariske, af Folketinget udgaaede Ministres Side, at de stillede sig paa det Standpunkt, at de anerkendte dette Udgangspunkt, som ikke er hverken kulturfjendtligt eller statsfarligt: at Arbejderne ønske en fast Arbejdstid — at det nu har faaet sit internationale Udtryk ved de tre Ottetaller, skulle vi ikke hænge os i — for at kunne disponere over den ene Trediedel af deres Døgn til det, som de selv vælge, hvad enten det nu — som for de fleste — er for at kunne tilbringe Tiden i deres Hjem eller — som for nogle — for at forøge deres Arbejdsindkomst. Thi det kommer nemlig ogsaa frem Gang paa Gang gennem Kommissionen i dette lidt vulgære Udtryk fra begge Sider: at ville have Lov til at gaa „paa Teatret“. Det vil ikke sige til Opera eller Ballet, men adskillige af Orlogsværftets Arbejdere ere Maskinarbejdere paa det kongelige Teater og have derved en forøget Indtægt, og baade Officerer og Arbejdere komme stadig tilbage til dette: om det er rigtigt, at de gaa paa Teatret, om de bør have Frihed til at gaa paa Teatret, om der er Grund til at skaffe dem kortere Arbejdstid, for at de kunne gaa paa Teatret. Bagved ligger den almindelige berettigede Idé, at Arbejderne ønske en bestemt Fritid, i hvilken de disponere over deres eget